

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
GÜMÜŞHANE
VALİLİĞİ

GÜMÜŞHANE KONAKLARI

Taş ve Ahşabın Kadim Dostluğu

Türkiye
GÜMÜŞHANE
VALİLİĞİ

Gümüşhane Valiliği
İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Adres: Oltan Bey Mahallesi Müze Sokak No:39
Merkez / GÜMÜŞHANE
Tel: 0456 213 34 73 - Fax: 0456 213 59 80

Fotoğraflar: Engin Doğru - İsmail Gürses - Recep Ergin
Resimler: Y. Metin Keskin

www.gumushane.gov.tr

Gümüşhane Konakları

İhtişamlı görünümleri ve tarihe ışık tutan mimarileriyle geçmiş ve bugün arasında birer köprü gibidir. Türk konut mimarisinin bir parçası olan Gümüşhane Konakları'nın mimarisinde, doğal şartların olduğu kadar inanç, örf, adet, gelenek, kültür gibi sosyal şartların da etkileri görülür. Bu özellikleriyle, bir devrin yaşam felsefesini kulaklarımıza fısıldayan, kültür ve sanat hayatımızın canlı birer şahidi gibidirler. Tarih kokan konaklar, mimari üslubu, yapı malzemeleri, çatısı ve bahçeleriyle geçmişin zarif edasını günümüze taşırlar.

Gümüşhane konakları geniş bahçe içerisinde üç katlı olarak inşa edilmiş olup, dış cephesi coğrafi şartlara; içi ise insana göre şekillendirilmiştir. Yapı malzemesi olarak yöreye has taş ve ahşap malzemeler kullanılmıştır. Bütün unsurlarıyla tarih kokan bu konaklardan bazıları, zamana karşı direnen yorgun birer savaşçı gibi günümüze kadar ulaşabilmiştir.

Bir bahçe içinde, elma ve dut ağaçlarıyla kol kola duran konaklar, hatıllı taş duvarlarla başlayan zemin katların üstüne ahşap, karkas arasına kerpiç dolgulu cephelerle yükselir. Genellikle iki kanatlı kapısı olan konaklar, aile genişledikçe rahat bir şekilde kullanılması maksadıyla başka bir giriş kapısına daha sahiptir. Mutfak, kiler ve kışık odaların bulunduğu zemin kattan ahşap merdivenlerle birinci kata çıkılır. Geniş bir sofaya bakan odaların bulunduğu birinci kat genellikle dışa doğru çıkma biçiminde ve bol pencerelidir. Ev işlerinin yapıldığı, yemek yenilen ve sohbetlerin edildiği sofalar, odalar arasındaki bağlantıyı sağlayan mekânlardır. Geleneksel unsurlarla donatılmış olan odalar, süsleme bakımından estetik zevkin en güzel örnekleridir. Genellikle bir veya iki odanın bulunduğu çatı katları iki yana eğimli dik beşik çatı tarzındadır. Konakların içerisi, geleneksel ahşap süslemelerle, dış cephelerde bitkisel ve geometrik karakterli süslemelerin yanı sıra, kapı tokmağı, anahtar deliği çerçevesi gibi madeni süslemelerle geçmişten günümüze, günümüzden geleceğe birer köprü gibidir.

İnsan-mekân ilişkisinin en somut örnekleri bu konaklarda görülür. Mimari çizgilerin kıvrımları, kullanılan renkler, derinlik ve yükseklik gibi özellikleriyle içinde başka bir ruh barındırdığı ve bu ruhu ayakta durduğu müddetçe ziyaretçilerine yansıttığı düşünülebilir. Geleneksel aile hayatının özelliklerini mimari yapıyla aksettiren Gümüşhane Konakları; vefanın ve şefkatin, taş ve ahşaba nasıl aksedebildiğini gösterir.

Bu konaklarda huzur, baktığınız yerden görünür. Duvarlarındaki her taş bir medeniyetin parçası, tahtalarındaki her çivi bir hatıranın izlerini taşır. İçine girdiğinizde kömür ateşinde pişmiş kahvenin kokusunu duyarsınız. Ahşap merdivenlerinde telaşla koşan bir çocuğun ayak sesleri yahut yaşlı misafirlerinin ağır ağır çıkışına şahit olursunuz. Sofadaki sedirde oturan bir nineyi görür, torununa anlattığı hikâyelere kulak misafiri olursunuz. Pencerelelerinden uzak elma bahçelerine bakar, dalına salıncak kurmuş çocukların cıvıltılarını duyarsınız. Pencere aralarından süzülen rüzgârı hisseder, uzaklarda söylenen, "dut dibine yaslanırlar" türküsünü dinlersiniz. Akşamları yanan soba, üzerindeki bakır ibrikleri kaynatırken sizin içiniz ısınır. Konaklarda geçen akşamların her anına gaz lambası tanıklık eder.

Gümüşhane'de kültür varlığı olarak tescilli 59 konağın bugünden geleceğe taşınmak maksadıyla restore edilip turizme kazandırılma çalışmaları devam etmektedir. Balyemez, Özdenoğlu, Hasan Fahmi Afaç ve Zeki Kadirbeyzâde Konakları, bu amaçla restore edilen konaklardan sadece birkaçı.

